

Rwyf wedi cael penderfyniad Tribiwnlys ond nid yw'r atebydd wedi talu

Sut mae ei orfodi?

Bydd y daflen hon yn egluro sut y gallwch orfodi penderfyniad sydd heb ei dalu o Dribiwnlys Haen Gyntaf, Uwch Dribiwnlys neu Dribiwnlys Cyflogaeth (a ddisgrifir fel penderfyniad) drwy'r Llys Sirol. Gellir cael gwybodaeth fwy manwl ar brosesau penodol y llys yn y taflenni a'r ffurflenni a restrir ar dudalen 4.

Os ydych chi'n gorfodi dyfarniad gan Dribiwnlys Cyflogaeth neu Dribiwnlys Apêl Cyflogaeth, gallwch ddefnyddio cynllun 'Acas a Trac Cyflym y Tribiwnlys Cyflogaeth', a fydd yn galluogi neilltuo Swyddog Gorfodi yr Uchel Lys i'ch achos yn syth ar ôl i'r atebydd fethu talu fel y gorchmynnwyd. Yna, bydd Swyddog Gorfodi yr Uchel Lys yn mynd ar drywydd y dyfarniad ar eich rhan.

Gellir cael rhagor o fanylion am y cynllun hwn yn y daflen EX727, sydd ar gael yn eich canolfan wrandawiadau Llys Sirol lleol neu gallwch ei llwytho i lawr oddi ar ein gwefan yn www.hmctsformfinder.justice.gov.uk

Nid oes gan y rhan fwyaf o Dribiwnlysoedd awdurdod statudol i orfodi eu penderfyniadau eu hunain. Fel arfer, mae angen gorfodi drwy'r Llys Sirol ond gellir gorfodi rhai Tribiwnlysoedd yn yr Uchel Lys. Dylech ganfod beth yw pwerau eich Tribiwnlys eich hun cyn bwrw ymlaen.

Os nad yw'r swm a ddyfarnwyd wedi'i dalu o fewn yr amser penodedig neu fod yr atebydd wedi methu â thalu yn unol â chynllun talu drwy randaliadau, cewch orfodi'r penderfyniad drwy'r Llys Sirol.

Y manteision o orfodi eich penderfyniad drwy'r llysoedd yw:

- Unwaith y caiff ei dderbyn gan y llys, gall gorfodaeth ddechrau ar unwaith, heb roi dim mwy o amser i'r atebydd dalu. Y mathau o orfodaeth sydd ar gael i chi yw:
  - Gwarant i Reoli neu Gwrit Rheoli.
  - Gorchymyn Atafaelu Enillion.
  - Gorchymyn Dyled Trydydd Parti.
  - Gorchymyn Arwystlo.
  - Methdaliad neu Ansolfedd.
- Gellir cael manylion sut i gychwyn y dulliau gorfodi hyn, a'r ffioedd llys sy'n daladwy, yn y taflenni a restrir ar dudalen 4.
- Pan dderbynnir ef gan y llys, bydd y penderfyniad yn cael ei gofnodi'n awtomatig ar y Gofrestr Dyfarniadau, Gorchmynion a Dirwyon. Gallai cael ei gynnwys ar y Gofrestr, yr edrychir arni'n aml gan sefydliadau ariannol sy'n ystyried ceisiadau am gredyd, ei gwneud yn fwy anodd i'r atebydd gael credyd.

A oes unrhyw beth y gallaf i ei wneud cyn dod i'r llys?

Cyn dod i'r llys i orfodi penderfyniad, gallai fod o fudd i gysylltu â'r atebydd i'w atgoffa o ddyddiad talu'r penderfyniad. Efallai bod yr atebydd wedi anghofio talu ac y gallai llythyr neu alwad ffôn olygu bod yr holl fater yn cael ei ddatrys yn gyflym.

Fodd bynnag, os nad ydych yn dymuno cysylltu ymhellach â'r atebydd neu nad yw taliad wedi'i wneud o hyd yna gallwch gychwyn achos gorfodaeth drwy'r llys.

Ble ddylwn i ffeilio fy mhenderfyniad?

Gallwch ffeilio eich penderfyniad mewn unrhyw ganolfan wrandawiadau Llys Sirol. Fodd bynnag, bydd yr orfodaeth yn cael ei drosglwyddo i'r asiant gorfodi sydd yn y ganolfan wrandawiadau agosaf i'r unigolyn sy'n gorfod talu arian i chi yn byw neu'n cynnal busnes. Os ydych yn gwybod beth yw eu cod post, gallwch ganfod y ganolfan wrandawiadau agosaf yn <https://courttribunalfinder.service.gov.uk>

Sut mae ffeilio fy mhenderfyniad gyda Llys Sirol?

Bydd angen i chi gael ffurflen N322B a'i llenwi. Dylid dychwelyd y ffurflen i'r ganolfan wrandawiadau Llys Sirol perthnasol gyda chopi o'ch penderfyniad.

Gallwch gael Ffurflen N322B o'ch ganolfan wrandawiadau Llys Sirol lleol neu oddi ar ein gwefan yn hmctsformfinder.justice.gov.uk

Os nad ydych yn sicr sut i lenwi'r ffurflen hon, dylai'r staff yn eich canolfan wrandawiadau llys sirol lleol allu eich helpu.

Gan nad yw'r math o benderfyniad yr ydych yn ei orfodi angen caniatâd y llys i fynd rhagddo, nid oes ffi y llys i'w thalu. Fodd bynnag, bydd yn rhaid i chi dalu ffi i gychwyn gorfodaeth.

Gallwch gael mwy o wybodaeth am ffioedd llys gan staff y llys neu'r daflen ar ffioedd y llys sirol (EX50 – Ffioedd y Llys Sifil a Theulu), sydd ar gael o swyddfa unrhyw ganolfan wrandawiadau llys sirol, neu oddi ar ein gwefan hmctsformfinder.justice.gov.uk. Bydd y llys yn ychwanegu'r ffi at y swm sydd eisoes yn ddyledus gan yr atebydd.

Os na allwch chi fforddio'r ffi, efallai na fydd rhaid i chi ei thalu'n llawn. Gellir cael mwy o wybodaeth gan staff y llys, neu yn y daflen EX160A – Ffioedd Llys a'r Tribiwnlys – oes rhaid i chi eu talu?, sydd ar gael o swyddfa unrhyw ganolfan wrandawiadau llys sirol, neu oddi ar ein gwefan hmctsformfinder.justice.gov.uk

Alla'i hawlio llog ar y swm sy'n ddyledus i mi?

Efallai bod hawl gennych i ychwanegu llog at y swm sy'n ddyledus i chi os na fydd yr atebydd yn talu o fewn cyfnod penodol o amser. Mae gan bob Tribiwnlys ei reolau a'i reoliadau ei hun ynghylch llog. Bydd angen i chi ofyn neu ymgynghori â rheolau a rheoliadau eich Tribiwnlys eich hun i weld a oes gennych hawl i godi llog.

Os yw'n berthnasol, dylai manylion am y cyfrifiad llog a'r swm a hawlir gael eu cynnwys yn rhan berthnasol y ffurflen.

Rwyf wedi ffeilio fy mhenderfyniad yn y llys sirol ac yn dal heb dderbyn taliad. Beth alla' i ei wneud?

Pan fydd eich penderfyniad wedi'i ffeilio gyda'r llys sirol, gallwch, i ddibenion gorfodaeth, ystyried eich penderfyniad fel dyfarniad gan y llys sirol.

Er y bydd modd i staff y llys eich helpu i lenwi'r ffurflenni, ni fydd modd iddynt ddweud wrthyh chi pa ddull gorfodi i'w ddewis. Chi sydd i benderfynu pa un sydd fwyaf tebygol o lwyddo.

Gellir cael gwybodaeth ar sut i orfodi eich penderfyniad yn nhaflen EX321 – Rwyf wedi cael dyfarniad ond nid yw'r diffynnydd wedi talu – Beth alla' i wneud?

Gallai'r taflenni a'r ffurflenni canlynol fod o fudd i chi:

EX321	Rwyf wedi cael dyfarniad ond nid yw'r diffynnydd wedi talu – Beth ddylwn ei wneud?
EX322	Gwarant Cymryd Rheolaeth – Sut mae gofyn am warant cymryd rheolaeth?
EX323	Atafaelu enillion – Sut mae gofyn am orchymyn atafaelu enillion?
EX324	Sut mae gwneud cais am orchymyn? - Gorchymyn i gael gwybodaeth gan rywun sydd mewn dyled i chi?
EX325	Gorchmynion dyled trydydd parti a gorchmynion arwystlo – Sut mae gwneud cais am orchymyn? Sut mae ymateb i orchymyn?
EX50	Ffioedd Llys Sifil a Llys Teulu
EX160A	Ffioedd Llys a Thribiwnlys – A oes rhaid i mi eu talu?
N322B	Cais am orchymyn i ganiatáu gorfodi penderfyniad neu setliad ACAS (Ffurflen COT3) nad yw angen caniatâd i fynd rhagddo.

Gallwch gael y taflenni hyn o'ch canolfan wrandawiadau llys sirol lleol neu gallwch llawrlwytho copi oddi ar ein gwefan hmctsformfinder.justice.gov.uk

Ni all y daflen hon ond rhoi syniad cyffredinol i chi am beth sy'n debygol o ddigwydd. Does dim modd iddi esbonio popeth am reolau a threfniadau'r llys. Efallai y gallwch gael cyngor cyfreithiol am ddim gan ganolfan gyfraith. Mae'n bosibl hefyd y bydd Canolfan Cyngor ar Bopeth neu ganolfan cyngor i ddefnyddwyr yn gallu helpu.